

Vianočný stromček

v starodávnej tradícii kresťanstva

(alebo tajomstvo prečo **vianočné kapre** otvárajú a zatvárajú ústa)

V predvečer *Roždestva* (=Narodenia) *Isusa Christa*, tj. 24. decembra, je v kalendári «Adam a Eva». Ako to súvisí s Vianocami a Narodením Isusa Christa?

Po spáchaní dedičného hriechu boli naši prarodičia Adam a Eva vyhnaní z raja, čím oni a zároveň aj všetci ich potomkovia navždy stratili prístup k rajskému «drevu (stromu) života», ktorého plod – pokrm nesmrteľnosti im mal zabezpečiť večný život. Pred 2000 rokmi prišiel na svet «Nový Adam» – Isus Christos, ktorý svojou dobrovoľne na kríži podstúpenou ľudskou smrťou a následným božským vzkriesením napravil-navrátil to, čo prvý Adam v edenskej rajskej záhrade pokazil-stratil.

Pred 2000 rokmi *Druhý Adam* – Boží Syn, Isus Christos, presne na Veľký Piatok (začal nie o polnoci, ale už v štvrtok večer západom slnka) v deň, keď sám seba obetoval na kríži, sprítomnil túto neopakovateľnú jedinečnú obeť na Tajnej večeri. Ustanovil takto Božiu Eucharistiu. Drevo kríža sa obeťou Isusa Christa premenilo na *drevo života*, ktoré zarodilo *pokrm nesmrteľnosti*, tj. Božiu Eucharistiu, Telo a Krv Isusa Christa pod spôsobom chleba a vína. «*Kto bude jesť moje Telo a piť moju Krv má v sebe život večný...*».

Takto sa Mária a jej panenská útroba stala edenskou rajskou záhradou, v ktorej sám Boh zasadil a nechal vyrásť strom života = ukrižovaného Isusa Christa, čoho ovocím-plodom je pokrm nesmrteľnosti, tj. Božia Eucharistia. Tento strom života, ktorý na Velikdeň (=u slov. rimkat. na Veľkú Noc) už priniesol plody-Božiu Eucharistiu, pri narodení Isusa Christa v betlehenských jaslích len zakvitol. Takto to sv. Cirkev na Východe už takmer 2000 rokov vyznáva a spieva v tropári predprazdenstva *Roždestva*-Narodenia Isusa Christa:

«ГОТОВИСА ВИФЛЕЕМЕ, ѿВЕРЗИСА ВСѢМЪ ѢДЕМЕ, КРАСѢИСА ѢВФРАФѦ ѢАКО ДРЕВО ЖИВОТА ВЪ ВЕРТЕПѢ ПРОЦВѢТѢ ѿ ДѢВЪ: РАЙ БО ѾНОМЪ ЧРЕВО ѢВѢИСА МЫСЛЕННЫЙ, ВЪ НЕМЪЖЕ ВЪЖИТВЕННЫЙ САДЪ: ѿ НЕПѠЖЕ ѢДАШЕ ЖИВНІ ВЪДЕМЪ, НЕ ѢАКОЖЕ АДАМЪ ѠМРЕМЪ. ХРѢТОСЪ РАЖДАЕТСА, ПРЕЖДЕ ПАДШІИ ВОЗСТАВИТИ ѾБРАЗЪ» – *hotuj sa Betlehém, otvor sa pre všetkých Edén, skrášli sa Eufkrat (starý názov Betlehéma), lebo od Panny [v jaslích zakvitol strom života]: jej útroba sa prejavila ako duchovný raj, v ňom zbožstvujúci (na)sad(ený strom): z neho keď jesť budeme, neumrieme ako Adam, Christos sa rodí, aby znovuobnovil predtým (tj. v raji) padlý obraz (Boží, tj. človeka), (tropár predprazdenstva Roždestva Hospoda nášho Isusa Christa).*

Hotuj sa Betlehém, otvor sa pre všetkých Edén, skrášli sa Eufkrat (starý názov Betlehéma), lebo od Panny [v jaslích zakvitol strom života]: jej útroba sa prejavila ako duchovný raj, v ňom zbožstvujúci (na)sad(ený strom): z neho keď jesť budeme, neumrieme ako Adam, Christos sa rodí, aby znovuobnovil predtým (tj. v raji) padlý obraz (Boží, tj. človeka), (tropár predprazdenstva Roždestva Hospoda nášho Isusa Christa).

V raji stratený rajský **Strom života**, ktorý, predzvesťou dobrého ovocia v Betleheme (Eufkrat = *dobré ovocie*) prenádherne zakvitol, v gréckokatolíckych domácnostiach ako aj po celom Východe pripomína krásne ozdobený a svetlami ožiarený **vianočný stromček**; ... a pod ním (v nečakaných darčekoch) raj: splnené všetky túžby a najtajnejšie želania ľudského srdca. Ten starodávny

zvyk ozdobovania zakvitnutých stromčekov života (jedlička je stále zelená a teda aj v zime stále živá) sa do protestantského Nemecka a odtiaľ na Západ dostal až v pozdnom stredoveku. Na Východe vo Východných katolíckych Cirkvách (a aj u pravoslávnych) sa okrem toho dodnes dodržiava 40-denný «Predroždestvenný pôst» zvaný *Filipovka* (začína sviatkom sv. apoštola Filipa). Predroždestvenný 40-dňový pôst (na rozdiel od západného dnes už zdegenerovaného *adventu* = nestriedma konzumácia "prevareného" vína a bravčových výrobkov verejne po uliciach miest) vrcholí strohým, tj. veľmi prísnyim pôstom presne na sviatok v raji padlých Adama a Evy (24. decembra), kedy sa možno najesť, bez mäsitých a mliečnych jedál, do sýta len raz na deň, a to na *Svätý večer*. Preto sa na *Svätý večer* za spevu nádherných svätých kolidi konzumuje do sýta pôstna polievka pripravená z kyslej, na zimu odloženej kapusty a na druhom jedle sladulinké všakovako ochutené *bobaľky*... a namiesto mäsa ryba-kapor. Maličké *bobaľky*, resp. varená, rovnako majstrovsky ochutená ešte drobnejšia *pšenica* (tzv. kuťa) predstavujú predzvesť-prísľub (plody ešte len v kvete) ozajstného nebeského pokrmu – Božej Eucharistie – Božieho *chleba nesmrteľnosti* (ktorý bude predstavovať na našich sviatočne prestretých stoloch veľký okrúhly koláč, tzv. Páscha, ale to bude, až na Velikdeň-Paschu, kedy na Vianoce zakvitnutý strom života prinesie svoje ovocie).

Vianočný stromček, bobaľky... tu je dôvod, prečo by sa mali veriaci pred Vianocami (podobne ako aj pred Velikodňom-Paschou) vyspovedať a pristúpiť k sv. pričastiu (prijímaniu). Vianoce bez spovede a bez sv. pričastia sú len folklórom, ktorý pripomína, že na spoveď a sv. prijímanie, ak človek chce ísť do neba (byť šťastným celú večnosť), treba ísť.

Po násilnej latinizácii (= násilný prestup z gréckokatolíckeho na latinský obrad) slovenského – hornouhorskeho obyvateľstva bola snaha u novopečených rímskokatolíkov zaviesť náhradný obyčaj: namiesto bobaliek (predobraz čiastočiek Božej Eucharistie z kvaseného chleba) jedenie oblátok (predobraz latinskej hostie – nekvasený chlieb, oblátky inde na svete rímskokatolíci nejedia – len tam, kde pred pár storočiami boli gréckokatolíckmi). Na kaprov však latinizátori zabudli. I keď u rímskokatolíkov zrušili predroždestvenný pôst (advent) a na "Štedrý deň" jedia si veselo "pôstnu kapustnicu" s klobáskou, popri nej a vyprážených bravčových rezňoch-*rizkoch* jedia (a už sami ani nevedia prečo) ešte aj kaprov, a to až tak, že štatistika hovorí, že 50% celoročnej (!!!!!) spotreby rýb na Slovensku sa skonzumuje na Štedrý večer!

Tááák... a teraz je už jasné!!!! Teraz som to pochopil...! Vždy, už ako malému chlapcovi mi vrtalo v hlave, prečo kapre na vianočných trhoch tak húževnato otvárajú a zatvárajú, a zatvárajú a znova otvárajú a znova zatvárajú ústa..., a pritom nevydajú ani hláska... Akoby nám chceli, ale nemôžu, niečo povedať???: «... že, ... že, ..., že všetci ste kedysi, a to ešte ani nie tak dávno, boli gréckokatolíckmi, preto nás na Vianoce jete ...». ☺

o. Gorazd Andrej Timkovič, OSBM
22. decembra 2016
Košice, Slovensko
www.spravy.narod.ru